MOLIÈRE

GEORGE DANDIN
VEYA
BİR KOCA NASIL REZİL EDİLİR?

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN: SEMA KURAY

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

MOLIÈRE

GEORGE DANDIN

VEYA

BİR KOCA NASIL REZİL EDİLİR?

FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN:

SEMA KURAY

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

MOLIÈRE

GEORGE DANDIN
VEYA BİR KOCA NASIL REZİL EDİLİR?*

özgün adı: GEORGE DANDIN OU LE MARI CONFONDU
fransızca aslından çeviren: SEMA KURAY

editör: ALİ ALKAN İNAL
görsel yönetmen: BİROL BAYRAM
düzelti: NEBİYE ÇAVUŞ
grafik tasarım ve uygulama: TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

Sertifika No: 11213

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
istiklal caddesi, meşelik sokak no: 2/4 beyoğlu 34433 istanbul
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

* Temmuz 1668'de Versailles'da ara oyunlarla birlikte, aynı yılın 9 Kasım'ında Paris'te Palais-Royal Tiyatrosu'nda ise ara oyunsuz sahnelenmiştir.

Genel Yayın: 2266

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüpanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüpanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamıyacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

Kişiler

GEORGE DANDIN, zengin köylü, Angélique'in kocası

ANGÉLIQUE, George Dandin'in karısı ve M. de Sotenville'in kızı

M. DE SOTENVILLE, taşralı asilzade, Angélique'in babası

MME. DE SOTENVILLE

CLITANDRE, Angélique'in âşığı

CLAUDINE, Angélique'in oda hizmetçisi

LUBIN, Clitandre'ın hizmetinde çalışan köylü

COLIN, George Dandin'in uşağı

Oyun kırda, George Dandin'in evinin önünde geçmektedir.

I. Perde

1. Sahne

GEORGE DANDIN

Ah ah! Acayip meseledir bir soylu kızı. Benim evliliğim halinden memnun olmayıp bir soylunun evine kapılanmaya kalkan tüm köylülerin kulaklarına küpe olsun! Soyluluk iyi ve hatırı sayılır bir şey kuşkusuz, ama beraberinde gelen hal ve gidiş öyle tatsız ki yanından bile geçmemekte fayda var. Ağzım yandı ama tecrübe sahibi de oldum bu konuda ve biz ötekileri ailelerine katan soyluların tavrını bir iyice belledim artık. Şahsımızla kurulan ittifakın kıymetiharbiyesi pek yoktur, gözlerini malımıza mülkümüze diker, asıl onunla evlenirler. Sahip olduğum bu servetle, kendini benden üstün, soyadımı taşımayı hakaret sayan, son meteliğime kadar versem de kocalığı bana layık görmeyen bir kadınla evleneceğime, keşke iyi yürekli, içten bir köylü kızı alsaydım. George Dandin! George Dandin! Öyle bir aptallık ettin ki dünyada eşi menendi bulunmaz! Şimdi evim bir kâbus bana ve ne zaman içeri adım atsam, yeni bir keder bekliyor kapıda.

2. Sahne

GEORGE DANDIN, LUBIN

GEORGE DANDIN

(Lubin'in evden çıktığını görür, kendi kendine.)

Ne arıyor bu herif benim evimde?

LUBIN

(George Dandin'i fark eder, kendi kendine.)

Şu adam bana bakıyor!

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Beni tanımadı.

LUBIN

(Kendi kendine.)

Bir şeylerden kuşkulanıyor herhalde.

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Evet, evet, zoraki selam verişinden belli.

LUBIN

(Kendi kendine.)

Beni buradan çıkarken gördüğünü gidip sağda solda anlatmasa bari.

GEORGE DANDIN

Günaydın.

LUBIN

Bendenizim efendim.

GEORGE DANDIN

Buralı değilsiniz sanırım.

LUBIN

Hayır, yarınki şenliği görmeye gelmiştim sadece.

GEORGE DANDIN

Söylesenize, içeriden mi çıktınız?

LUBIN

Şişştt!

GEORGE DANDIN

Nasıl yani?

LUBIN

Rahat bırakın beni.

GEORGE DANDIN

Ne oldu ki şimdi?

LUBIN

Susun! Beni buradan çıkarken gördüğünüzü kimseye söylemeyin sakın.

GEORGE DANDIN

O niyeymiş?

LUBIN

Hey Tanrım, çünkü...

GEORGE DANDIN

Çünkü ne?

LUBIN

Yavaş konuşun, yerin kulağı vardır.

GEORGE DANDIN

Kimse dinlemiyor canım.

LUBIN

İşin aslı şu ki, evin hanımına bir beyefendiden haber getirdim. Adam yanıp tutuşuyor, ama bu konunun asla duyulmaması gerek, anladınız mı?

GEORGE DANDIN

Evet.

LUBIN

Çünküsü bu işte. Bana sıkı tembih ettiler, aman eve girip çıkarken kimse görmesin diye. Sizden rica ediyorum, ne olur beni gördüğünüzü söylemeyin.

GEORGE DANDIN

Hiç öyle bir niyetim yok.

LUBIN

Saman altından su yürütmekte üstüme yoktur, benden bekledikleri de bu zaten.

GEORGE DANDIN

Su iyi yürümüş, belli.

LUBIN

Dediklerine göre, kadının kocası çok kıskançmış, kimsenin karısına âşık olmasına katlanamazmış, kulağına giderse yeri göğü birbirine katarmış. Anlatabildim mi?

GEORGE DANDIN

Mükemmel bir şekilde.

LUBIN

Bir kelimesini bile bilmemeli konuştuklarımızın.

GEORGE DANDIN

Elbette.

LUBIN

Adamı işkillendirmeden tatlı tatlı aldatmak istiyorlar. Anlatabildim mi?

GEORGE DANDIN

Ona ne şüphe?

LUBIN

Beni onun evinden çıkarken gördüğünüzü söylerseniz her şey bozulur. Anlatabildim mi?

GEORGE DANDIN

Kesinlikle. Baksanıza! Sizi oraya gönderen beyefendinin adı neydi demiştiniz?

LUBIN

Bizim memleketin senyörü, Vikont de bir şey... Aman, şu ismi de hiç doğru dürüst hatırlayamıyorum, nasıl diyorlar, Mösyö Cli... Clitandre.

GEORGE DANDIN

Sakın şuracıkta oturan o saray mensubu genç olmasın?

LUBIN

Evet, şu ağaçların orada oturuyor.

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Demek o çıtkırıldım züppe boşuna taşınmamış burnumun dibine; iyi koku almışım, bu komşuluktan pirelenmiştim biraz zaten.

LUBIN

Tanrı onu korusun! Hayatınızda görebileceğiniz en namuslu adamdır. Tam üç altın verdi bana. Ne için? Sadece kadına gideceğim, adamın ona âşık olduğunu söyleyeceğim ve kendisiyle konuşma onuruna erişmek istediğini ekleyeceğim. Sabahtan akşama çalışsam elime on metelik geçer, ama bir de şu efendinin hiç zahmetsiz bir iş için verdiği bahşişe bakın.

GEORGE DANDIN

Peki mesaj yerine ulaştı mı?

LUBIN

Evet, içeride Claudine diye biriyle tanıştım, o da leb demeden leblebiyi anladı ve beni hemen hanımefendisiyle gö-

rüştürdü.

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Vay utanmaz hizmetçi, vay!

LUBIN

Ah ah! Öyle güzel ki şu Claudine hiç sormayın. Dostluğumu kazandı, rızasını bir alsam, hiç beklemez evlenirdim onunla.

GEORGE DANDIN

Peki hanımefendi saraylı beyefendiye ne cevap verdi?

LUBIN

Şöyle söylememi istedi... Durun durun, hepsini hatırlayabilecek miyim bilmiyorum: Bu ilgi ve alakadan dolayı beye-fendiye şükranlarını bildirdi; ama kocam çok evhamlıdır, aman bir şey fark ettirmesin diye ekledi; baş başa kalabilmek için uygun bir bahane bulmak gerektiğini söyledi.

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Ah şırfıntı!

LUBIN

İşe bak! Amma komik olacak, koca bu düzenden kuşkulanmayacak bile, en güzel tarafı bu işte; hesapta çok kıskanç geçiniyor ya, nanik yapıverecek herkes ona, değil mi?

GEORGE DANDIN

Bak, işte bu doğru.

LUBIN

Hoşça kalın. Ağızlar mühürlü, tamam mı? Aman iyi koruyun bu sırrı da kocanın bir şeyden haberi olmasın.

GEORGE DANDIN

Tamam, tamam.

LUBIN

Ben de hiçbir şey çaktırmayacağım. Hinoğlu hinimdir bu işlerde, yürürüm karda belli etmem izimi.

3. Sahne

GEORGE DANDIN

Al bakalım George Dandin, gördün mü karının sana ne muamelesi yaptığını? Soylu bir aileden kız almak istemenin sonu budur işte! Onlar senin başına her türlü çorabı örer, ama sen öcünü alamazsın, soyluluk bağlar elini kolunu. Kendi dengiyle evlenen kocanın hiç değilse hınçlanma hürriyeti vardır; eğer bir köylü kızı almış olsaydın, tesis ederdin adaleti kızılcık sopası marifetiyle kimsecikler karışamadan. Ama yok, sen soyluluğa heves ettin, evinin reisi olmanın rahatı battı, değil mi? Öyle öfkeleniyorum ki tokatlamak geliyor içimden kendimi. İşe bak işe! Hiç utanmadan bir züppenin aşkına kulak ver, üstelik mektuplaşma vaadinde bulun. Lanet olsun! Bu fırsatı kaçırmayacağım. Şimdi dosdoğru anasına babasına gidip serzenişte bulunacağım, anlatacağım kızlarının başıma açtığı derdi, bilsinler nasıl hınçlandığımı, tanık olsunlar haklılığıma. Hah, işte ikisi birden geliyor zaten.

4. Sahne

M. ve MME. DE SOTENVILLE, GEORGE DANDIN

M. DE SOTENVILLE

Ne o damat? Çok sıkıntılı bir haliniz var.

GEORGE DANDIN

Bir sebebi var tabii ve...

MME. DE SOTENVILLE

Tanrım! Damat bu nasıl bir nezaketsizlik? İnsanın yanına yaklaşıp bir selam bile vermiyorsunuz.

GEORGE DANDIN

Emin olun sevgili kaynanam, öyle meşgul ki aklım bazı şeylerle...

MME. DE SOTENVILLE

Yine mi? Damat, çevrenizden bu kadar habersiz olmanıza inanamıyorum. Kaliteli insanlara nasıl davranmak gerektiğini hiç öğrenemeyecek misiniz siz?

GEORGE DANDIN

Nasıl yani?

MME. DE SOTENVILLE

Benimle konuşurken ne zaman şu laubali kaynana kelimesinden vazgeçip madam demeye başlayacaksınız?

GEORGE DANDIN

Pes yani! Siz bana damat dediğinize göre ben de pekâlâ kaynana diyebilirim.

MME. DE SOTENVILLE

Ne münasebet efendim, davul dengi dengine. Benim seviyemdeki bir insana böyle hitap etmek haddiniz değil, artık öğrenin bunu. Her ne kadar damadımız olsanız da aramızda büyük fark var. Yerinizi bilin.

M. DE SOTENVILLE

Haydi, yeter artık aşkım, bırakalım bunları.

MME. DE SOTENVILLE

Ay, fena oluyorum! Mösyö de Sotenville müsamahanızı kendinize saklayın lütfen, zaten bu yüzden insanlara kendinizi saydırmayı beceremiyorsunuz.

M. DE SOTENVILLE

İnsaf canım! Özür dilerim ama bu konuda ders alacak değilim; dediğim dediktir benim, ağzımdan laf çıktı mı geri adım atmam bir daha, hayatımda en az yirmi kez kanıtlamışımdır bunu. Ama ona küçük bir uyarı yaptınız işte, bu kadarı yeter. Anlatın bakalım damat, neler geçiyor aklınızdan.

GEORGE DANDIN

Madem açık konuşmam gerek, size şunu söylemeliyim ki Mösyö de Sotenville...

M. DE SOTENVILLE

Durun bakalım damat, yavaş olun biraz. İnsanlara isimleriyle hitap etmek yakışık almaz bunu öğrenin, bir;

seviye itibariyle bizden yüksek olanlara sadece mösyö demek kâfidir, bu da iki.

GEORGE DANDIN

Öyle olsun! Sade mösyö derim ben de, vazgeçerim Mösyö de Sotenville'den, size diyeceğim o ki karım bana...

M. DE SOTENVILLE

Durun bakalım! Kızımızdan da karım diye söz etmemelisiniz, bu da küpe olsun kulağınıza.

GEORGE DANDIN

Çıldırmak üzereyim! Nasıl yani? Karım benim karım değil mi şimdi?

MME. DE SOTENVILLE

Evet damat, sizin karınız tabii; ama ona böyle hitap edemezsiniz, halbuki kendi denginiz olan biriyle evlenseydiniz canınızın istediğini söyleyebilirdiniz.

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Ah George Dandin ah, nasıl bir işin içine düştün sen?

(Yüksek sesle.)

Rica ediyorum, bir an için şu asilzadeliğinizi bir kenara bırakın da meramımı dilim döndüğünce anlatmama izin verin.

(Kendi kendine.)

Bu züppe baskısının cehenneme kadar yolu var!

(M. de Sotenville'e.)

Size evliliğimden hiç memnun olmadığımı anlatmaya çalışıyorum.

M. DE SOTENVILLE

Nedenmiş o damat?

MME. DE SOTENVILLE

Bak sen! Hem o kadar istifade edin bu işten, sonra da böyle konuşun!

GEORGE DANDIN

Nesinden istifade etmişim madam? Mademki madam demeliyim size. Asıl sizin için hiç fena olmadı bu macera, çünkü ben olmasam, izninizle pek parlak sayılmazdı işleriniz ve param epey deliği tıkadı doğrusu: Ama benim çıkarım ne oldu söyler misiniz lütfen, ismimin biraz uzayıp sayenizde mösyö de la Dandinière unvanını almaktan başka?

M. DE SOTENVILLE

Sotenville ailesiyle birleşmek şerefini hiçe mi sayıyorsunuz damat?

MME. DE SOTENVILLE

Ya benim mensup olma onurunu yaşadığım Prudoterie hanedanına ne demeli? Öyle bir soy ki bu, şişmiş karınlar asalet katar insana. Bu müstesna imtiyaz sayesinde çocuklarınız birer asilzade olacak unuttunuz mu?

GEORGE DANDIN

Anladık, çok güzel, çocuklarım asilzade olacak; ama duruma acilen müdahale edilmezse, ben de boynuz takıp dolaşacağım ortada.

M. DE SOTENVILLE

Bu da ne demek damat?

GEORGE DANDIN

Şu demek ki, kızınız namuslu bir kadın gibi yaşamıyor ve insanın şerefine leke sürecek işler yapıyor.

MME. DE SOTENVILLE

Durun bakalım! Dikkat edin ağzınızdan çıkan laflara! Kızım insanın şerefine leke sürecek hiçbir şey yapmayacak kadar asil bir soydan geliyor. Prudoterie sülalesinden dillere düşen bir kadın, en az üç yüz yıldır çıkmamıştır, Tanrıya şükürler olsun.

M. DE SOTENVILLE

İnsaf canım! Sotenville ailesinde asla hafifmeşrep bir kadın görülmemiştir. Ailemizdeki erkeklerin yiğitliği kadar ırsidir kadınların iffeti.

MME. DE SOTENVILLE

Bizde bir Jacqueline de la Prudoterie vardı, eyalet valisi olan dükün bile metresi olmayı asla kabul etmemişti.

M. DE SOTENVILLE

Bizde bir Mathurine de Sotenville vardı, kralın bir gözdesi onunla sadece konuşabilmek için yirmi bin ekü teklif etmiş, ama o bu teklifi elinin tersiyle itivermişti.

GEORGE DANDIN

Pek güzel! Ama kızınız o kadar müşkülpesent değil, üstelik benim evime taşındığından beri de epey uysallaşmış anlaşılan.

M. DE SOTENVILLE

Ağzınızdaki baklayı çıkarın damat. Biz onun yanlış hareketlerine müsamaha edecek insanlar değiliz; bir haksızlığa uğramışsanız önce biz, annesi ve ben sizin yanınızda oluruz.

MME. DE SOTENVILLE

Şeref meselelerinde asla şaka kaldırmayız ve kızımızı olabildiğince sıkı kurallarla yetiştirdik.

GEORGE DANDIN

Size tek söyleyebileceğim şey, burada sizin de gördüğünüz bir genç saray mensubu var, gözümün önünde kızınıza âşık olmuş, üstelik bir şekilde ona ilanıaşk etmenin de bir yolunu bulmuş, kızınız da büyük bir müsamaha ile dinlemiş bunu.

MME. DE SOTENVILLE

Ay, fena oluyorum! Eğer annesinin dürüstlüğünden bir adım sapacak olursa kendi ellerimle boğarım onu.

M. DE SOTENVILLE

İnsaf canım! Eğer şerefine leke sürmüşse kılıcım onun bir tarafından girer, âşığının diğer tarafından çıkar.

GEORGE DANDIN

Ben size olanı biteni anlattım, şikâyetimi bildirdim. Artık bu meseleyi halletmek size kalmış.

M. DE SOTENVILLE

Siz hiç üzülmeyin, ikisinin de ağzının payını veririm ben. Kim olursa olsun, bir yapıştım mı yakasını kolay kurtaramaz elimden. Ama siz bu anlattıklarınızdan kesin emin misiniz?

GEORGE DANDIN

Kesinlikle eminim.

M. DE SOTENVILLE

Aman iyi dikkat edin; çünkü asilzadeler arasında bunlar fırtınalı mevzulardır, hiç yanlış adım atmaya gelmez.

GEORGE DANDIN

Size anlattıklarımın bir kelimesi bile yalan değil.

M. DE SOTENVILLE

Aşkım haydi gidin de kızınızla konuşun; ben de damatla erkek erkeğe sohbet edeyim biraz.

MME. DE SOTENVILLE

Ah oğlum, kızım kendini nasıl bu kadar kaybetmiş olabilir? Üstelik biliyorsunuz, ben önünde duruyorum, canlı bir iffet timsali olarak.

M. DE SOTENVILLE

Bu meseleyi aydınlatacağız. Damat, düşün peşime ve sıkmayın canınızı. Bizden olanlara saldırıldığında nasıl parladığımızı göreceksiniz.

GEORGE DANDIN

Hah, işte geliyor.

5. Sahne

M. DE SOTENVILLE, CLITANDRE,

M. DE SOTENVILLE

Mösyö, kim olduğumu biliyor musunuz?

CLITANDRE

Hayır mösyö, sanmıyorum.

M. DE SOTENVILLE

Benim adım Baron de Sotenville.

CLITANDRE

Çok memnun oldum.

M. DE SOTENVILLE

Adım sarayda bilinir. Üstelik gençliğimde Nancy'de kral tarafından huzura kabul edilenlerin arka sıralarının en önünde yer alma şerefine nail olmuştum.

CLITANDRE

Pek güzel.

M. DE SOTENVILLE

Mösyö, babam Jean-Gilles de Sotenville büyük Montauban kuşatmasına bizzat katılmıştı.

CLITANDRE

Çok sevindim sizin adınıza.

M. DE SOTENVILLE

Ve atalarımdan biri, Bertrand de Sotenville öyle itibarlı bir adammış ki, kutsal topraklara gidebilmek için bütün malını mülkünü satmasına izin verilmiş.

CLITANDRE

Kulağa hoş geliyor.

M. DE SOTENVILLE

Mösyö bana bir genç hanımı sevdiğiniz ve peşinden ayrılmadığınız bildirildi; kendisi kızım oluyor, hem onun adına hem de...

(George Dandin'i göstererek.)

...damadım olma şerefine erişmiş şu gördüğünüz adam adına ilgileniyorum bu meseleyle.

CLITANDRE

Kim? Ben mi peşinden ayrılmıyormuşum?

M. DE SOTENVILLE

Evet, sizden lütfen bu konuyu aydınlatmanızı rica ediyorum.

CLITANDRE

Ne tuhaf bir iftira! Kim anlattı size bunları mösyö?

M. DE SOTENVILLE

Ne dediğini bildiğini sanan biri.

CLITANDRE

O biri yalan söylemiş. Ben dürüst bir adamım. Bu kadar alçakça bir harekette bulunabileceğimi mi düşünüyorsunuz mösyö? Mösyö le Baron de Sotenville'in kızı olma şerefini taşıyan genç ve güzel bir hanımı seveceğim ha? Böyle bir

işe kalkışmayacak kadar hürmetim var size, bendeniz olarak görürüm kendimi. Size kim anlatmışsa bunları budalanın tekiymiş.

M. DE SOTENVILLE

Haydi damat.

GEORGE DANDIN

Ne?

CLITANDRE

Ahlaksızın, serserinin biriymiş.

M. DE SOTENVILLE

(George Dandin'e.)

Cevap verin.

GEORGE DANDIN

Siz verin.

CLITANDRE

Kim olduğunu bilsem, sizin önünüzde göbeğine sokuverirdim kılıcımı.

M. DE SOTENVILLE

(George Dandin'e.)

Desteklesenize beni.

GEORGE DANDIN

Bu iş tamamen destekli. Söylenenler doğru.

CLITANDRE

Yoksa mösyö, damadınız mı bunu size...

M. DE SOTENVILLE

Evet, bizzat damadım şikâyetçi oldu bana.

CLITANDRE

Sizin ailenize dahil olduğuna dua etsin gerçekten, yoksa benim gibi birisi hakkında böyle şeyler söylemenin ne demek olduğunu bir güzel öğretirdim ona.

6. Sahne

M. DE SOTENVILLE, MME. DE SOTENVILLE,

ANGÉLIQUE, CLITANDRE, GEORGE DANDIN, CLAUDINE

MME. DE SOTENVILLE

Şu kıskançlık da pek acayip bir şey! Herkesin huzurunda konuyu açıklığa kavuşturması için kızımı getirdim buraya.

CLITANDRE

(Angélique'e.)

Madam, size âşık olduğumu kocanıza siz mi söylediniz?

ANGÉLIQUE

Ben mi? Nasıl söyleyebilirim ki ona böyle bir şeyi? Böyle bir şey var mı ki? Bana nasıl âşık olduğunuzu görmek isterdim doğrusu. Haydi lütfen deneyin bir kere de alın cevabınızı, tavsiye ederim mutlaka yapmalısınız bunu. Görelim bakalım, âşıkların bütün numaralarına başvurun: Haberciler gönderin bana, tatlı sözlerle dolu küçük pusulalar yazın, kocamın evde olmadığı zamanları kollayın veya ben dışarı çıktığımda kesin yolumu, aşkınızdan söz edin bana; yapacağınız tek şey denemek, merak etmeyin alacaksınız hak ettiğiniz cevabı.

CLITANDRE

Aman madam, yavaş, ağırdan alın biraz. Bana bu kadar ders verip bu denli hiddetlenmenize gerek yok. Aklımdan sizi sevmek geçtiğini de kim söyledi?

ANGÉLIQUE

Ben nereden bileyim, baksanıza neler anlatıyorlar?

CLITANDRE

Ne derlerse desinler; ama karşılaştığımızda size aşkımdan söz edip etmediğimi biliyorsunuz.

ANGÉLIQUE

Keşke söz etseydiniz, kötü karşılanmazdınız.

CLITANDRE

Sizi temin ederim ki benden çekinmenize hiç gerek yok; ben güzel hanımları üzecek birisi değilim; size âşık olmayı düşünmeyecek kadar çok sayarım sizi, hem sizi hem de saygıdeğer ebeveynlerinizi.

MME. DE SOTENVILLE

(George Dandin'e.)

Gördünüz mü işte?

M. DE SOTENVILLE

Tatmin oldunuz mu damat? Ne diyeceksiniz tüm bunlara?

GEORGE DANDIN

Bu masallara karnım tok benim. Ne dediğimi iyi biliyorum, mademki açık konuşmak gerek, kızınız onun bir habercisini kabul etti az önce.

ANGÉLIQUE

Kim, ben mi? Bir haberciyi kabul etmişim ha?

CLITANDRE

Ben mi haberci göndermişim?

ANGÉLIQUE

Claudine?

CLITANDRE

(Claudine'e.)

Doğru mu söylüyor?

CLAUDINE

Başıma gelenler, ne tuhaf bir yalan bu böyle?

GEORGE DANDIN

Susun bakalım, siz ne yellozsunuz siz! Ne işler çevirdiğinizi biliyorum, üstelik haberciyi de siz aldınız içeri.

CLAUDINE

Kim? Ben mi?

GEORGE DANDIN

Evet, siz. Numara yapıp durmayın öyle.

CLAUDINE

Ah ne yazık! Günümüzde dünya nasıl kötülükle doldu, masumiyet timsali olan benden bile şüphe duyuluyor artık!

GEORGE DANDIN

Haydi oradan, elleme maden kömürü. Kurnazlık yapıyorsunuz aklınız sıra, ama sizi uzun süredir tanırım ben, ne mal olduğunuzu bilirim.

CLAUDINE

(Angélique'e.)

Madam, acaba...

GEORGE DANDIN

Susun dedim, yoksa ihale sizin üstünüze kalır ona göre, sonuçta babanız asilzade değil a...

ANGÉLIQUE

Bu öyle büyük ve beni öyle kalbimden vuran bir sahtekârlık ki, cevap verecek gücü bile bulamıyorum. Bir koca düşünün, yapılmaması gereken hiçbir şey yapmamışsınız ona karşı, yine de sizi suçluyor! Ne korkunç şey! Heyhat! Benim asıl kabahatim ona bu kadar iyi davranmış olmak.

CLAUDINE

Kesinlikle.

ANGÉLIQUE

Başıma ne geliyorsa ona gereğinden fazla saygı göstermemden geliyor. Keşke onun dediği gibi, bir çapkının iltifatlarını kabul etseydim, hiç değilse böyle pişman olmazdım. Hoşça kalın, gidiyorum ben, bu hakaretleri daha fazla dinleyemem.

7. Sahne

M. DE SOTENVILLE, MME. DE SOTENVILLE,

CLITANDRE, GEORGE DANDIN, CLAUDINE

MME. DE SOTENVILLE

(George Dandin'e.)

Haydi bakalım gördünüz mü, size verdiğimiz namuslu kadını hiç hak etmiyorsunuz.

CLAUDINE

Başıma gelenler, keşke söylediklerini yapmış olsa, hak ediyor bunu ve ben hanımımın yerinde olsam hiç ikiletmezdim doğrusu.

(Clitandre'a.)

Evet mösyö, bu adamı cezalandırmak için hanımımla aşk yaşamalısınız. Bastırın, söylüyorum size, kapı açık ve ben de hizmetinizdeyim, mademki ihale benim üstüme kalacakmış zaten.

(Claudine çıkar.)

M. DE SOTENVILLE

Bunları duymayı hak ettiniz doğrusu damat; öyle bir yol tutturdunuz ki herkesi karşınıza aldınız.

MME. DE SOTENVILLE

Haydi, asil bir genç hanımı nasıl hoş tutabilirim diye kafa yorun artık; bir daha da böyle patavatsızlıklar yapmamaya dikkat edin.

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Haklı olduğum yerde haksız çıkıyorum, kudurmak işten değil.

8. Sahne

M. DE SOTENVILLE, CLITANDRE,

GEORGE DANDIN

CLITANDRE

(M. de Sotenville'e.)

Mösyö, nasıl haksız yere itham edildiğimi gördünüz; siz şeref kurallarını bilen bir insansınız, bana yapılan bu hakareti tamir etmenizi istiyorum.

M. DE SOTENVILLE

Bu doğru, âdet böyledir. Haydi bakalım damat, mösyönün isteğini yerine getirin.

GEORGE DANDIN

Nasıl yani isteğini yerine getireyim?

M. DE SOTENVILLE

Evet, âdet böyle. Adamı haksız yere itham ettiniz.

GEORGE DANDIN

Ben onu haksız yere itham ettiğim fikrinde değilim ve bu konuda ne düşündüğümü gayet iyi biliyorum.

M. DE SOTENVILLE

Önemi yok. Siz ne düşünürseniz düşünün, o iddiaları inkâr etti, bu da karşısındakilerin isteğini yerine getirmelerini gerektirir. Hakkında söylenenleri yalanlayan bir insandan hiç kimse şikâyetçi olamaz.

GEORGE DANDIN

Ben onu karımla aynı yatakta yakalasam, o da gördüklerimi inkâr etse paçayı sıyırır mı yani?

M. DE SOTENVILLE

Böyle faraziyelere gerek yok. Size söyleyeceğim şekilde özür dileyin ondan.

GEORGE DANDIN

Tüm olup bitenden sonra bir de ben mi özür dileyeceğim?

M. DE SOTENVILLE

Haydi diyorum size, bunda ayak direyecek bir şey yok. Kılavuzunuz ben olduğuma göre, fazla aşağılanmaktan korkmanız da gereksiz.

GEORGE DANDIN

Bilmem ki...

M. DE SOTENVILLE

İnsaf canım! Damat, sabrımı taşırmayın. Yoksa onunla bir olur karşınıza geçerim. Haydi, bırakın yol göstereyim size.

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Ah George Dandin, ah!

M. DE SOTENVILLE

Önce şapkanızı elinize alın bakalım; mösyö bir asilzade, siz değilsiniz.

GEORGE DANDIN

(Şapkası elinde, kendi kendine.)

Kuduracağım!

M. DE SOTENVILLE

Benim arkamdan tekrar edin: Mösyö...

GEORGE DANDIN

Mösyö...

M. DE SOTENVILLE

Sizden af diliyorum...

(George Dandin'in itaat etmek istemediğini görür.)

Aaaa...

GEORGE DANDIN

Sizden af diliyorum...

M. DE SOTENVILLE

Hakkınızda kötü düşünceler besledim.

GEORGE DANDIN

Hakkınızda kötü düşünceler besledim.

M. DE SOTENVILLE

Çünkü sizi tanıma şerefine erişememiştim.

GEORGE DANDIN

Çünkü sizi tanıma şerefine erişememiştim.

M. DE SOTENVILLE

Şuna inanmanızı istirham ederim ki...

GEORGE DANDIN

Şuna inanmanızı istirham ederim ki...

M. DE SOTENVILLE

Sizin sadık bendenizim.

GEORGE DANDIN

Beni boynuzlamak isteyen bir adamın bendesi olmamı mı bekliyorsunuz benden?

M. DE SOTENVILLE

(Yine tehditkâr bir ifadeyle.)

Aaaa...

CLITANDRE

Bu kadarı yeter mösyö.

M. DE SOTENVILLE

Hayır, başladığı işi bitirsin ve her şey usulüne uygun olsun istiyorum... Sizin sadık bendenizim.

GEORGE DANDIN

Sizin sadık bendenizim.

CLITANDRE

(George Dandin'e.)

Mösyö, ben de tüm kalbimle sizin bendenizim ve olup biteni unuttum gitti.

(M. de Sotenville'e.)

Size de iyi günler diliyorum mösyö ve yaşadığınız bu küçük sıkıntıya da üzüldüğümü bilmenizi isterim.

M. DE SOTENVILLE

Ellerinizden öpüyorum ve ne zaman dilerseniz sizi bir tavşan avına çıkarmak isterim.

CLITANDRE

Büyük nezaket gösteriyorsunuz.

(Clitandre çıkar.)

M. DE SOTENVILLE

İşte damat, işler böyle halledilmeli. Hoşça kalın. Hep arkanızda duracak ve hiç kimsenin size hakaret etmesine razı gelmeyecek bir aileye girdiğinizi bilin.

9. Sahne

GEORGE DANDIN

Ah, ben yok muyum ben... Sen istedin bunu George Dandin, sen istedin; sana bu yaraşır, hak ettin bunu: İnsan nasıl da layığını buluyor. Haydi bakalım, kaynanayla kayınpederin gözünü biraz açsam yeter, belki bunu başarmanın bir yolunu bulurum.

II. Perde

1. Sahne

CLAUDINE, LUBIN

CLAUDINE

Evet, anlamıştım zaten bu işin senden çıktığını; gidip birine anlatmıştır, o da bizim efendiye yetiştirmiştir demiştim.

LUBIN

Şart olsun, geçerken yoldaki bir adama azıcık bir şey çıtlattım ki beni dışarı çıkarken gördüğünü kimseye söylemesin. Bu memlekette insanların ağzında bakla ıslanmıyor.

CLAUDINE

Bu Mösyö le Vikont da adamlarını ne seçermiş yani, senden başka habercilik yapacak birini bulamamış. En bahtı açık adamı kullanmış bu iş için.

LUBIN

Olsun, bir dahaki sefere daha kurnaz davranırım ve etrafımı daha iyi kollarım.

CLAUDINE

Hiç fena olmaz doğrusu.

LUBIN

Artık kapatalım şu mevzuyu. Dinle.

CLAUDINE

Neyi dinleyecekmişim?

LUBIN

Yüzünü biraz bana doğru çevirsene.

CLAUDINE

Ne var, söylesene.

LUBIN

Claudine.

CLAUDINE

Ne?

LUBIN

Aman, sanki ne demek istediğimi bilmiyor da...

CLAUDINE

Bilmiyorum.

LUBIN

Şımarık, seni seviyorum ben.

CLAUDINE

Gerçekten mi?

LUBIN

Evet, yalanım varsa şeytan çarpsın! Yemin ediyorum işte, inansana.

CLAUDINE

Pelâlâ.

LUBIN

Sana bakınca içim bir hoş oluyor.

CLAUDINE

Sevindim.

LUBIN

Bu kadar güzel olmak için ne yapıyorsun?

CLAUDINE

Herkes ne yapıyorsa onu.

LUBIN

Lafı uzatmaya ne gerek var? Eğer istersen benim karım olursun, ben de senin kocan olurum; böylece karı koca oluruz.

CLAUDINE

Belki sen de bizim efendi gibi kıskançlık yapardın.

LUBIN

Hiç yapmazdım.

CLAUDINE

Ben işkilli kocalardan nefret ederim, hiçbir şeyi kafaya takmayacak bir koca istiyorum, öyle güven dolu, iffetimden öyle emin bir adam olmalı ki beni otuz erkeğin ortasında görse kılı bile kıpırdamamalı.

LUBIN

Peki tamam, ben de öyle olurum o zaman.

CLAUDINE

Bir kadından kuşkulanıp onu üzmek kadar aptalca bir şey yok bu dünyada. İşin aslı şu ki böyle davranan hiçbir şey kazanmıyor: Aklımıza kötü düşünceler böyle giriyor ve çoğunlukla kocaların başına ne geliyorsa bu şamatacılıklarından geliyor.

LUBIN

Peki tamam, seni serbest bırakırım, canın ne isterse onu yaparsın.

CLAUDINE

İşte böyle yapan hiç aldatılmaz. Kocamız bize güvenirse, biz de ancak gerektiği kadar kullanırız özgürlüğü. Keselerini önümüze koyup dilediğin kadar al diyenlerin parasını da namusluca kullanır, makul sınırların dışına çıkmayız. Ama cimrilik eden oldu mu, onu soyup soğana çevirmek için elimizden geleni ardımıza koymayız.

LUBIN

Öyle olsun bakalım, ben de kesesini açanlardan olacağım, evlen artık benimle.

CLAUDINE

Pekâlâ, bakarız.

LUBIN

Gelsene buraya Claudine.

CLAUDINE

Ne istiyorsun?

LUBIN

Gel diyorum sana.

CLAUDINE

Yavaş ol bakalım. Zevzeklerden hiç hoşlanmam.

LUBIN

Ne var canım? Biraz yarenlik edelim.

CLAUDINE

Bırak dedim sana, şakam yoktur ona göre.

LUBIN

Claudine.

CLAUDINE

(Lubin'i iterek.)

Ay!

LUBIN

Ah! Yoksullara karşı pek de sertsin! İnsan böyle terslenir mi? Sen hem bu kadar güzel ol, hem de kendini okşatma, çok ayıp doğrusu! Ah, dur!

CLAUDINE

Burnuna bir tane indiririm şimdi.

LUBIN

Vahşi şey! Yabani! Hain kız, amma gaddarsın!

CLAUDINE

Fazla ileri gidiyorsun.

LUBIN

Ne olur sanki biraz müsaade etsen?

CLAUDINE

Sabırlı olmayı öğren.

LUBIN

Küçük bir öpücük sadece. Evlendikten sonrakilerden mahsup edersin.

CLAUDINE

Baş üstüne beyzadem.

LUBIN

Claudine yalvarıyorum, bak şöyle yanaktan...

CLAUDINE

Nanik! Çok beklersin sen. Hoşça kal. Git, Mösyö le Vikont'a söyle, itinayla ileteceğim pusulasını.

LUBIN

Hoşça kal, eşek inatlı güzellik.

CLAUDINE

Aşkından bal damlıyor ağzından bakıyorum.

LUBIN

Hoşça kal kaya parçası, çakıl taşı, yontma taş, dünyada en sert ne varsa ...

CLAUDINE

(Tek başına.)

Şimdi bunu hanımımın eline teslim edeceğim... Ama bakın kocasıyla birlikte geliyor; biraz uzaklaşalım da yalnız kalmasını bekleyelim.

2. Sahne

GEORGE DANDIN, ANGÉLIQUE

GEORGE DANDIN

Hayır, hayır; beni kandırmak o kadar kolay değil; bana anlatılanların doğru olduğundan adım gibi eminim. Gözlerim sanıldığından daha keskindir ve palavralarınıza karnım tok.

3. Sahne

CLITANDRE, GEORGE DANDIN, ANGÉLIQUE

CLITANDRE

(Sahne fonunun önünde, kendi kendine.)

Ah, işte orada, ama kocası da yanında.

GEORGE DANDIN

(Clitandre'ı görmeden.)

İstediğiniz kadar gözünüzü kaşınızı oynatın, bana anlatılanların doğru olduğunu ve bizi birleştiren bağa nasıl saygısızca davrandığınızı gördüm.

(Clitandre ve Angélique selamlaşırlar.)

Tanrım! Bırakın şu reveransları filan, ben bu tarz bir saygıdan söz etmiyorum, canınız benimle alay etmek istiyorsa o başka.

ANGÉLIQUE

Ben mi sizinle alay ediyorum? Asla.

GEORGE DANDIN

Aklınızdan neler geçtiğini biliyorum ve...

(Clitandre ve Angélique bir kez daha selamlaşırlar.)

Yine mi? Şu alay faslını keselim artık. Asaletiniz yüzünden beni kendinizden çok aşağı gördüğünüzün farkındayım. Ama benim bahsettiğim saygının şahsımla hiçbir ilgisi yok; evlilik

kadar kutsal bir bağa duymanız gereken saygıdan söz ediyorum.

(Angélique Clitandre'a işmar eder.)

Omuz silkmenize gerek yok, aptalca bir şey değil bu söylediğim.

ANGÉLIQUE

Kim omuz silkiyor ki?

GEORGE DANDIN

Yapmayın, kör de değiliz herhalde. Bir kez daha söylüyorum, evlilik her türlü saygıyı hak eden bir zincirdir ve ona karşı takındığınız bu tavır size hiç yakışmıyor.

(Angélique Clitandre'a bir baş işareti yapar.)

Evet evet, hiç yakışmıyor, istediğiniz kadar başınızı sallayın, istediğiniz kadar kaş göz yapın.

ANGÉLIQUE

Ben mi? Hiç anlamıyorum ne demek istediğinizi.

GEORGE DANDIN

Ben çok iyi anlıyorum ve beni nasıl hor gördüğünüzü de gayet iyi biliyorum. Asil doğmamış olabilirim, ama en azından lekesiz bir soydan geliyorum ve Dandin ailesi...

CLITANDRE

(Angélique'in arkasına geçmiştir, George Dandin'den gizlenerek konuşur.)

Bir görüşebilsek.

GEORGE DANDIN

(Clitandre'ı görmeden.)

Ha?

ANGÉLIQUE

Ne oldu? Hiçbir şey demedim ben.

(George Dandin karısının etrafında dolaşır ve Clitandre, George Dandin'e yerlere kadar eğilip selam vererek çekilir.)

4. Sahne

GEORGE DANDIN, ANGÉLIQUE

GEORGE DANDIN

Bakın, gelmiş yine etrafınızda dolaşıyor.

ANGÉLIQUE

Benim suçum mu bu yani? Ne yapabilirim?

GEORGE DANDIN

Gözü kocasından başkasını görmeyen her kadın ne yapıyorsa siz de onu yapın. Kim ne derse desin, çapkınlar ancak yüz bulduklarına musallat olurlar; nasıl ki bal sinekleri çekerse, onları da tatlı tavırlar cezbeder. Namuslu kadınlar böylelerini nasıl kapı dışarı edeceklerini gayet iyi bilirler.

ANGÉLIQUE

Kapı dışarı etmek mi? Peki, niçin? Beğenilmekte utanılacak bir yan görmüyorum ve hoşuma bile gidiyor.

GEORGE DANDIN

Belli! Peki ama tüm bu çapkınlık oyunu sürerken kocaya nasıl bir rol biçmek gerekiyor?

ANGÉLIQUE

Karısının el üstünde tutulmasından rahatsızlık duymayan, namuslu bir adam rolü.

GEORGE DANDIN

Size uşaklık edeceğim yani. Bu hiç bana uymaz ve Dandin'ler böyle modalara pek alışık değildir.

ANGÉLIQUE

Dandin'ler isterlerse pelâlâ alışırlar; çünkü açık söyleyim, benim herkese sırt çevirip bir koca ile diri diri mezara girmeye niyetim yok. Ne demek yani? Adamın biri bizle evlenmeyi aklına koymuş diye, her şeyin sonu mu gelecek? Yaşayanlar dünyasıyla her türlü ilişkiyi kesecek miyiz? Şu saygıdeğer kocaların zulmü de harika doğrusu. Tüm eğlencelerden el etek çekelim, sadece onlar için yaşayalım. Oh ne âlâ! Umurumda değil bunlar ve ömrümün baharında ölmek istemiyorum.

GEORGE DANDIN

Bana herkesin önünde ettiğiniz yeminlere, verdiğiniz sözlere böyle mi uyuyorsunuz?

ANGÉLIQUE

Ben mi? Size o yemini asla canıgönülden etmedim, ağzımdan koparıp aldınız adeta. Evlenmeden önce benim bu işe rızam var mı, sizi istiyor muyum diye sordunuz mu? Sadece anneme babama danıştınız, aslında sizi onlar evlendirdi, bu yüzden kendinize karşı işlenecek kusurlar konusunda da gidip onların başını şişirseniz iyi edersiniz. Bana gelince, mademki size asla benimle evlenmenizi söylemedim ve mademki duygularımı hiç yoklamadan aldınız beni, bir köle gibi sizin iradenize boyun eğmek zorunda hissetmiyorum kendimi. Gençliğin önüme sunduğu şu kısacık güzel günlerden yararlanmak, hayattan kâm almak, yaşımın elverdiği güzelliklerin tadını çıkarmak ve iltifatların keyfine varmak istiyorum. Bu sizin cezanız, çekmeye hazır olun ve daha beterini yapmaya meyilli olmadığım için Tanrıya şükredin.

GEORGE DANDIN

Ya, demek siz olayı böyle görüyorsunuz! Ama ben sizin kocanızım ve böyle şeyler istemem diyorum size.

ANGÉLIQUE

Ben de sizin karınızım ve bunu istediğimi söylüyorum.

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

İçimden şunun suratını pelteye çevirmek, hayatı boyunca ahlaksız çapkınların bir daha hoşuna gitmeyecek hale sokmak geliyor. Ah George Dandin ah, haydi, kendimi tutamayacağım, en iyisi buradan gitmek.

5. Sahne

ANGÉLIQUE, CLAUDINE

CLAUDINE

Ne zaman gidecek diye sabırsızlanmaya başlamıştım madam. Kimden olduğunu bildiğiniz bir mektup var elimde.

ANGÉLIQUE

Ver bakayım.

CLAUDINE

(Kendi kendine.)

Görebildiğim kadarıyla, yazılanların hoşuna gitmediği söylenemez.

ANGÉLIQUE

Ah Claudine, ne büyük zarafetle anlatıyor derdini şu pusula! Bu saray insanlarının tüm söyledikleri tüm yaptıkları ne hoş! Bir onlara bak, bir bizim taşralılara!

CLAUDINE

Onları gördükten sonra, Dandin'ler pek hoşunuza gitmiyor galiba.

ANGÉLIQUE

Burada bekle, gidip cevabını yazayım.

CLAUDINE

(Tek başına.)

Hoşa gidecek bir cevap yazmasını tenbihlemeye gerek yok sanıyorum. Ama işte...

6. Sahne

CLITANDRE, LUBIN, CLAUDINE

CLAUDINE

Çok becerikli bir haberci bulmuşunuz kendinize mösyö!

CLITANDRE

Kendi adamlarımdan birini göndermeye cesaret edemedim. Ama Claudine'ciğim, seni de bana yaptığın hizmetlerden ötürü ödüllendirmeliyim.

(Elini cebine atar.)

CLAUDINE

Ah, hiç gerek yok mösyö. Lütfen zahmet etmeyin, buna layık olduğunuz için hizmet ediyorum ve size bir yakınlık duyuyorum içten içe.

CLITANDRE

(Claudine'e para verir.)

Sana borçlandım.

LUBIN

(Claudine'e.)

Mademki evleneceğiz, ver bana şunu, benim bahşişin yanına koyayım.

CLAUDINE

Öpücük gibi bu da bende kalsın, sonra veririm.

CLITANDRE

(Claudine'e.)

Söylesene, mektubumu güzel hanımına verdin mi?

CLAUDINE

Evet, cevap yazmak üzere içeri gitti.

CLITANDRE

Claudine, onu görüp iki çift laf etmeme imkân yok mu?

CLAUDINE

Var, gelin sizi onunla konuşturayım.

CLITANDRE

Peki ama iyi karşılar mı bunu? Tehlikeli olmaz mı?

CLAUDINE

Hayır, hayır. Kocası evde değil, üstelik asıl idare etmesi gereken kocasından çok annesiyle babası; onlar işkillenmedikten sonra korkacak bir şey yok demektir.

CLITANDRE

Kendimi senin ellerine teslim ediyorum.

LUBIN

(Tek başına.)

Vay canına, ne becerikli bir karım olacak, bu akıl dört kişiye yeter!

7. Sahne

GEORGE DANDIN, LUBIN

GEORGE DANDIN

(Kısık sesle, kendi kendine.)

İşte demin gördüğüm herif. Dilerim kabul eder de, anasıyla babasına o bir türlü inanmak istemedikleri şey için şahitlik eder.

LUBIN

Ah, sizi buldum sonunda bay geveze. Halbuki o kadar rica etmiştim ağzınızı sıkı tutun diye, siz de söz vermiştiniz. Demek ağzınızda bakla ıslanmıyor sizin, size verilen sırları her yere yetiştiriyorsunuz.

GEORGE DANDIN

Ben mi?

LUBIN

Elbette; gidip her şeyi hanımın kocasına anlatmışsınız, o da sizin yüzünüzden bir sürü gürültü patırtı çıkarmış. Boşboğazın teki olduğunuzu artık öğrendim, iyi bir ders oldu bana, bir daha size asla bir şey söylemem.

GEORGE DANDIN

Dinle beni dostum.

LUBIN

Ağzınızı sıkı tutmuş olsaydınız, şu anda neler olup bittiğini de anlatırdım size, ama nafile, cezalısınız, hiçbir şey öğrenemeyeceksiniz.

GEORGE DANDIN

Nasıl yani? Neler olup bitiyor şu anda?

LUBIN

Hiç, hiçbir şey. Ağzını sıkı tutamayanın sonu budur işte, bir daha benden sır koparamazsınız, avucunuzu yalayın.

GEORGE DANDIN

Bekle biraz.

LUBIN

Beklemem.

GEORGE DANDIN

Sadece bir kelime, bekle.

LUBIN

Olmaz. Yine ağzımdan laf kapmaya çalışıyorsunuz.

GEORGE DANDIN

Hayır, hiç de değil.

LUBIN

Budalanın biri... Ne yumurtlayacağınızı biliyorum.

GEORGE DANDIN

Başka bir şey diyeceğim. Bekle...

LUBIN

Dünyada olmaz. Mösyö le Vikont'un Claudine'e bahşiş verdiğini, onun da adamı içeri alıp hanımının yanına götürdüğünü anlatmamı istiyorsunuz. Ama nafile, o kadar salak değilim ben.

GEORGE DANDIN

Lütfen.

LUBIN

Hayır.

GEORGE DANDIN

Sana para veririm...

LUBIN

Başka kapıya.

8. Sahne

GEORGE DANDIN

Aklımdan geçeni yaptıramadım şu budalaya. Ama ağzından kaçırdığı yeni bilgi aynı etkiyi yaratır. Eğer zampara evime girmişse, kaynanayla kayınpederin gözünde haklı çıkacağım, kızlarının kepazeliğine onları ikna edebileceğim. Ama işin kötü tarafı böyle bir bilgiden nasıl yararlanacağımı bilemiyorum. Şimdi ben eve girersem o alçak kaçacak ve şerefimin lekelendiğini kendi gözlerimle görsem bile kimse bana inanmayacak, hayal gördüğümü söyleyecekler. Ama zamparayı içeride bulacağımdan emin olmadan kaynanayla kayınpederi getirirsem yine aynı şey olacak; yine ben patavatsız durumuna düşeceğim. Acaba usulca içeri girip hâlâ orada olup olmadığını anlayamaz mıyım?

(Anahtar deliğinden baktıktan sonra.)

Aman Tanrım, artık şüphe edecek bir şey kalmadı, anahtar deliğinden gördüm onu. Talih yüzüme güldü, artık parti benim, hah, üstüne üstlük ihtiyacım olan yargıçlar da tam zamanında arzıendam ettiler işte.

9. Sahne

M. DE SOTENVILLE, MME DE SOTENVILLE,

GEORGE DANDIN

Demin bana inanmak istemediniz, kızınız beni alt etti. Ama şimdi elimde bana nasıl dolap çevirdiğinin delili var ve Tanrıya şükürler olsun, şerefimin iki paralık olduğu öylesine belli ki artık siz de bundan şüphe duyamazsınız.

M. DE SOTENVILLE

Olamaz! Damat, siz hâlâ orada mısınız?

GEORGE DANDIN

Evet, oradayım ve orada olmam için her zamankinden çok sebebim var.

MME. DE SOTENVILLE

Yine başımızı mı ağrıtacaksınız bu konuyla?

GEORGE DANDIN

Evet madam ve emin olun benim başım daha beter ağrıyor.

M. DE SOTENVILLE

Siz insanları rahatsız etmekten usanmaz mısınız hiç?

GEORGE DANDIN

Hayır, ama aptal yerine konmaktan fena halde usandım.

MME. DE SOTENVILLE

Şu tuhaf fikirlerinizden kurtulmak gibi bir istek hiç içinizden geçmez mi?

GEORGE DANDIN

Hayır madam; ama şerefimi iki paralık eden bir kadından kurtulmayı çok ciddi olarak düşünüyorum.

MME. DE SOTENVILLE

Tanrım! Damat ağzınızdan çıkanı kulağınız duysun.

M. DE SOTENVILLE

İnsaf canım! Biraz daha terbiyeli olun.

GEORGE DANDIN

Müflis tüccarın yüzü güler mi hiç?

MME. DE SOTENVILLE

Unutmayın ki siz asil bir genç kızla evlendiniz.

GEORGE DANDIN

Hiç unutur muyum? Unutulacak gibi değil zaten.

M. DE SOTENVILLE

Unutmadıysanız, onun hakkında biraz daha saygılı konuşun.

GEORGE DANDIN

Peki o da bana karşı biraz daha namuslu davransa olmaz mı? Nedir yani? Asil bir kız diye bana her istediğini yapabilir, ben de tek kelime edemem, öyle mi?

M. DE SOTENVILLE

Neyiniz var sizin, ne söylemeye çalışıyorsunuz? Bu sabah kendiniz de gördünüz: Bana söz ettiğiniz o adamı tanımadığını söyledi.

GEORGE DANDIN

Evet, ama ya ben şimdi size zamparanın onunla birlikte olduğunu gösterirsem ne olacak?

MME. DE SOTENVILLE

Onunla birlikte mi?

GEORGE DANDIN

Evet, onunla birlikte, hem de benim evimde.

M. DE SOTENVILLE

Sizin evinizde mi?

GEORGE DANDIN

Evet, kendi evimde.

MME. DE SOTENVILLE

Eğer bu doğruysa, biz de sizinle birlikte ona karşı tavır alırız.

M. DE SOTENVILLE

Evet, bizim gözümüzde ailemizin şerefi en önde gelir ve eğer doğru söylüyorsanız, onu evlatlıktan reddeder, sizin öfkenize terk ederiz.

GEORGE DANDIN

Peşimden gelin yeter.

MME. DE SOTENVILLE

Sakın yanılmış olmayın?

M. DE SOTENVILLE

Sakın geçen seferki gibi olmasın?

GEORGE DANDIN

Tanrım! Göreceksiniz.

(Angélique ile birlikte dışarı çıkan Clitandre'ı göstererek.)

Bakın işte, yalan mı söylemişim?

10. Sahne

ANGÉLIQUE, CLITANDRE, CLAUDINE;

M. ve MME. DE SOTENVILLE, GEORGE DANDIN

(Birlikte sahne fonunun önünde.)

ANGÉLIQUE

(Clitandre'a.)

Hoşça kalın, sizi burada ansızın bastırırlar diye korkuyorum, biraz tedbirli olmak gerek.

CLITANDRE

Söz verin bana madam, bu akşam sizinle konuşabileceğim değil mi?

ANGÉLIQUE

Elimden geleni yapacağım.

GEORGE DANDIN

(M. ve Mme. de Sotenville'e.)

Yavaşça arkadan yaklaşalım ve fark edilmemeye çalışalım.

CLAUDINE

Ah madam, mahvolduk! Bakın, annenizle babanız, yanlarında da kocanız.

CLITANDRE

Aman Tanrım!

ANGÉLIQUE

(Kısık sesle Clitandre ve Claudine'e.)

Hiçbir şey yokmuş gibi davranın ve işi bana bırakın.

(Clitandre'a yüksek sesle.)

Sabah olup bitenlerden sonra bu şekilde davranmaya nasıl cüret edersiniz? Siz duygularınızı böyle mi gizliyorsunuz? Bana âşık olduğunuzu ve benimle görüşmek için fırsat kolladığınızı gelip anlatıyorlar. Ben çok inciniyorum ve herkesin gözü önünde düşündüklerimi açıkça söylüyorum. Siz de bu meseleyi yüksek sesle inkâr ediyor ve asla bana hakaret etme niyetinde olmadığınız konusunda söz veriyorsunuz. Ama aynı gün evimde beni ziyaret etme, beni sevdiğinizi söyleme, bana bir sürü aptalca masal anlatma cüretini gösteriyorsunuz. Sanki ben bir kocaya ettiği yemini bozacak ve ebeveynlerimin bana öğrettiği erdemli yoldan sapacak ayarda bir kadınmışım gibi tuhaf tekliflerinize karşılık vermem için beni ikna etmeye uğraşıyorsunuz! Eğer babam bunları duysa böyle teşebbüslerde bulunmanın ne demek olduğunu size öğretirdi! Ama namuslu bir kadın kavga gürültüden hoşlanmaz; ona hiçbir şey anlatmayacağım;

(Claudine'e bir sopa getirmesini işaret ettikten sonra.)

ve her ne kadar bir kadın olsam da bana yapılan hakaretlerin öcünü alacak cesarete sahip olduğumu size göstereceğim. Yaptığınız iş bir asilzadeye yakışmaz ve ben de size asilzade muamelesi yapmayacağım.

(Angélique sopayı alır ve Clitandre'a vuracakmış gibi kaldırır, Clitandre da öyle bir durur ki sopa George Dandin'in sırtına iner.)

CLITANDRE

(Sanki sopa kendi sırtına inmiş gibi bağırarak.)

Ah! Ah! Ah! Yavaş!

11. Sahne

M. DE SOTENVILLE, MME. DE SOTENVILLE,

ANGÉLIQUE, GEORGE DANDIN, CLAUDINE

CLAUDINE

Daha kuvvetli madam, patlatın iyice.

ANGÉLIQUE

(Clitandre'la konuşuyormuş gibi yaparak.)

Eğer hâlâ içinizde bir şüphe kaldıysa, söyleyin izah edeyim.

CLAUDINE

Karşınızda kim varmış anlayın bakalım.

ANGÉLIQUE

(Şaşırmış gibi yaparak.)

Ah babacığım, siz burada mıydınız?

M. DE SOTENVILLE

Evet kızım ve senin gerek namus, gerekse cesarette Sotenville'lere gerçekten layık bir evlat olduğunu görüyorum. Gel buraya, yaklaş da seni bir öpeyim.

MME. DE SOTENVILLE

Beni de öp kızım. Sevincimden ağlıyorum, yaptıkların benim kanımdan geldiğini gösteriyor.

M. DE SOTENVILLE

Damat, kimbilir nasıl sevinmişsinizdir, gördükleriniz ne tatlı hisler uyandırmıştır içinizde! Telaşlanmakta haklıymışsınız,

ama şüpheleriniz akla gelebilecek en güzel şekilde dağılmış oldu.

MME. DE SOTENVILLE

Hiç şüphe yok ki damat, şu dünyadaki en bahtiyar adam siz olmalısınız!

CLAUDINE

Elbette. İşte kadın diye ben buna derim. Ne kadar talihli bir adamsınız, onun bastığı yerleri öpseniz şaşırmam.

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Ah, alçak!

M. DE SOTENVILLE

Ne o damat? Size gösterdiği dürüstlükten ötürü karınızdan bir teşekkürü de esirgemeyeceksiniz herhalde?

ANGÉLIQUE

Hayır baba, hayır, gerek yok, şu gördüğü manzara için bana hiçbir şey borçlu değil, ne yaptıysam kendime olan saygım nedeniyle yaptım.

M. DE SOTENVILLE

Nereye gidiyorsunuz kızım?

ANGÉLIQUE

Odama çekileceğim, onun iltifatlarını dinlemeye mecbur kalmak istemiyorum.

CLAUDINE

(George Dandin'e.)

Öfkelenmekte haklı. O tapılası bir kadın ve sizden hak ettiği davranışı göremiyor.

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Melun!

12. Sahne

M. DE SOTENVILLE, MME. DE SOTENVILLE,

GEORGE DANDIN

M. DE SOTENVILLE

Sabahki olaya hınçlanmış biraz belli, biraz gönlünü alırsanız geçer. Hoşça kalın damat, gördünüz mü, artık endişelenecek bir şey kalmadı. Gidin de barışın artık ve taşkınlıklarınız için özür dileyin ki yatışsın biraz.

MME. DE SOTENVILLE

İyi yetiştirilmiş, iffetli bir genç kız olduğunu dikkate almalısınız. Kendisinden herhangi bir alçaklık beklenmesine hiç alışık değildir. Hoşça kalın. Bu karışıklığın artık sona erdiğine sevindim, kızımın tavrı kim bilir sizi de nasıl sevince boğmuştur.

13. Sahne

GEORGE DANDIN

Ağzımı bile açmayacağım, çünkü ne desem boş. Başıma gelen bu şerefsizliğin eşi benzeri yoktur herhalde. Felaketin böylesine ve alçak karımın her koşulda haklı çıkıp beni haksız duruma düşürme becerisine hayranlık duymamak elde değil. Hep altında mı kalacağım onun, olaylar hep benim aleyhime mi cereyan edecek, şu edepsiz karıya haddini bildiremeyecek miyim hiçbir zaman? Hey Tanrım, sen bana güç ver de namusumun nasıl ayaklar altına alındığını insanlara gösterebileyim!

III. Perde

1. Sahne

CLITANDRE, LUBIN

CLITANDRE

Gece hayli ilerledi, korkarım geç kaldım. Önümü bile göremiyorum. Lubin.

LUBIN

Mösyö?

CLITANDRE

Buradan mı?

LUBIN

Galiba buradan. Lanet olsun! Ne saçma bir gece, niye bu kadar karanlık ki?

CLITANDRE

Kusuruna bakma, önümüzü göremiyoruz, ama unutma ki o da meraklı gözlerden koruyor bizi.

LUBIN

Haklısınız, ben de kusuruna bakmayayım bari. Siz bilgili bir adamsınız mösyö, söyler misiniz geceleri niye hiç ışık olmaz?

CLITANDRE

Önemli bir soru bu, cevabını bulmak da zor. Ne meraklı adamsın sen Lubin.

LUBIN

Öyleyim. Eğer eğitim görseydim, bugüne kadar kimsenin aklına gelmemiş şeyleri düşünürdüm.

CLITANDRE

İnanırım. Yüzünden anlaşılıyor, zekisin, kavrayışlısın.

LUBIN

Doğru. Mesela hayatımda hiç Latince öğrenmedim, ama ne dendiğini anlayabiliyorum. Geçen gün baktım bir kapının üzerinde collegium yazıyor, hemen anladım kolej manasına geldiğini.

CLITANDRE

Mükemmel. Demek sen okuma da biliyorsun Lubin?

LUBIN

Evet, tek tek harfleri söküyorum, ama el yazısını okumayı bir türlü beceremedim.

CLITANDRE

İşte evin yanına geldik.

(Ellerini çırpar.)

Claudine'in bana söylediği işaret bu.

LUBIN

Doğrusu ağırlığınca altın edecek bir kız. Onu canı gönülden seviyorum.

CLITANDRE

İyi ya ben de seni onunla konuş diye getirdim.

LUBIN

Ah mösyö, size nasıl minnet...

CLITANDRE

Şişşşttt. Bir ses duydum.

2. Sahne

ANGÉLIQUE, CLAUDINE, CLITANDRE, LUBIN

ANGÉLIQUE

Claudine.

CLAUDINE

Efendim?

ANGÉLIQUE

Kapıyı aralık bırak.

CLAUDINE

İşte oldu.

(Gece sahnesi. Oyuncular karanlıkta birbirini arıyor.)

CLITANDRE

(Lubin'e.)

İşte geldiler. Şişşt.

ANGÉLIQUE

Şişşt.

LUBIN

Şişşt.

CLAUDINE

Şişşt.

CLITANDRE

(Angélique sandığı Claudine'e.)

Madam.

ANGÉLIQUE

(Clitandre sandığı Lubin'e.)

Efendim?

LUBIN

(Claudine sandığı Angélique'e.)

Claudine.

CLAUDINE

(Lubin sandığı Clitandre'a.)

Ne oldu?

CLITANDRE

(Angélique'le konuştuğunu sanarak Claudine'e.)

Ah madam, nasıl sevindim!

LUBIN

(Claudine'le konuştuğunu sanarak Angélique'e.)

Claudine, Claudine'ciğim benim!

CLAUDINE

(Clitandre'a.)

Yavaş olun mösyö.

ANGÉLIQUE

(Lubin'e.)

Aferin yani Lubin.

CLITANDRE

Sen misin Claudine?

CLAUDINE

Evet.

LUBIN

Siz misiniz madam?

ANGÉLIQUE

Evet.

CLAUDINE

(Clitandre'a.)

Beni madam sandınız.

LUBIN

(Angélique'e.)

Karanlıkta göz gözü görmüyor ki...

ANGÉLIQUE

Clitandre, siz misiniz?

CLITANDRE

Evet madam.

ANGÉLIQUE

Kocam horul horul uyuyor, ben de bundan istifade görüşürüz dedim.

CLITANDRE

Bir yer bulalım da oturalım.

CLAUDINE

Çok iyi düşündünüz.

(Angélique, Clitandre ve Claudine gidip sahne fonunun önüne otururlar.)

LUBIN

(Claudine'i arayarak.)

Claudine, neredesin?

3. Sahne

ANGÉLIQUE, CLITANDRE ve CLAUDINE

sahne fonunun önünde oturuyor;

GEORGE DANDIN *yarı giyinik halde;* LUBIN

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Karımın aşağı indiğini duydum ve alelacele bir şeyler giyip peşi sıra indim ben de. Nereye gitti acaba? Dışarı mı çıktı?

LUBIN

(Claudine'i arayarak.)

Neredesin Claudine?

(George Dandin'i Claudine sanır.)

Hah, işte buldum. Efendin ne güzel tuzağa düştü ama, öğleden sonraki sopa seansı kadar eğlenceli oldu bu da, anlattılar bana olanı biteni. Hanımının söylediğine göre horul horul uyuyormuş, tüm salaklar gibi, herifçioğlunun haberi yok ki o uyurken karısı Mösyö le Vikont ile birlikte. Kim bilir ne düşler görüyordur şimdi. Hakikaten gülünecek durum. Karısını niye bu kadar kıskanıyor, niye sadece kendisine ait olsun istiyor anlamıyorum ki. Patavatsızın biri, Mösyö le Vikont çok iyi yapıyor. Hiçbir şey söylemiyorsun Claudine. Haydi biz de peşlerinden gidelim, ver şu küçücük elini de öpeyim. Ah ne kadar tatlı, bal gibi, şeker gibi.

(Hâlâ Claudine sandığı, ama onu sert bir şekilde iten George Dandin'e.)

Delirdin mi, yavaş ol biraz! Amma da ağırmış ha o küçücük el...

GEORGE DANDIN

Kim var orada?

LUBIN

Hiç kimse.

GEORGE DANDIN

Kaçıyor ama, bizim edepsizin yeni alçaklığını da haber verip gidiyor. Haydi bakalım, gecikmeden çağırtmalıyım annesiyle babasını ve bu yeni macerayı kullanıp ayrılmalıyım ondan. Hey, Colin! Colin!

4. Sahne

ANGÉLIQUE ve CLITANDRE, CLAUDINE, LUBIN

ile birlikte sahne fonunun önünde oturuyor;

GEORGE DANDIN, COLIN.

COLIN

(Pencereden.)

Efendim mösyö?

GEORGE DANDIN

Çabuk gel aşağı.

COLIN

(Pencereden atlar.)

Geldim işte, bundan hızlısı da olmaz herhalde.

GEORGE DANDIN

Geldin mi?

COLIN

Evet mösyö.

(George Dandin sesin geldiği yönde Colin'i aramaya giderken, Colin öteki tarafa geçer ve uyuklamaya başlar.)

GEORGE DANDIN

(Colin'in olduğunu sandığı tarafa dönerek.)

Yavaş ol, alçak sesle konuş. Dinle. Kayınpederle kayınvalidenin evine git ve çok acele buraya gelmelerini rica ettiğimi söyle. Duydun mu? Hey! Colin, Colin!

COLIN

(Diğer tarafta, uyanarak.)

Mösyö?

GEORGE DANDIN

Hangi cehenneme girdin?

COLIN

Buradayım.

GEORGE DANDIN

Hay şaşkın kerata, niye öyle uzağa gidiyorsun?

(George Dandin, Colin'in olduğunu düşündüğü tarafa yönelirken, ayakta uyuyan Colin tekrar diğer tarafa geçer ve yine uzanıp uyumaya başlar.)

Hemen git, kayınpederle kayınvalideyi bul diyorum sana, derhal buraya gelmelerini rica ettiğimi söyle. Duydun mu beni? Cevap ver, Colin, Colin!

COLIN

(Diğer tarafta, uyanarak.)

Mösyö?

GEORGE DANDIN

Bu geri zekâlı beni çıldırtacak şimdi. Sen bana doğru gel.

(Çarpışırlar, ikisi de yere düşer.)

Alçak, bacağımı kıracaktın az daha. Neredesin? Yaklaş ki kafanı gözünü patlatayım. Kaçtı galiba.

COLIN

Kaçtım tabii.

GEORGE DANDIN

Gelsene şuraya.

COLIN

Gelmem.

GEORGE DANDIN

Gel diyorum sana.

COLIN

Olmaz. Döveceksiniz beni.

GEORGE DANDIN

Hayır, elimi bile sürmeyeceğim.

COLIN

Söz mü?

GEORGE DANDIN

Söz. Yaklaş bakayım. Oldu işte.

(Colin'i kolundan tutarak.)

Dua et ki sana ihtiyacım var. Çabuk git, kayınpederimle kayınvalideme benden haber götür, hemen buraya gelsinler, hayati bir mesele için olduğunu söyle; saat geç filan diye mırın kırın ederlerse ısrar et ve ne vaziyette olurlarsa olsunlar, gelmelerinin çok önemli olduğunu kafalarına sok. İyice anladın mı dediklerimi?

COLIN

Evet mösyö.

GEORGE DANDIN

Çabuk git gel.

(Tek başına kaldığını sanarak.)

Ben de beklerken eve gireyim de... O ne, birini duydum sanki. Yoksa karım mı? Karanlıktan da istifade edip iyice bir kulak kabartayım.

(George Dandin evin giriş kapısının yanına saklanır.)

5. Sahne

ANGÉLIQUE, CLITANDRE,

CLAUDINE, LUBIN, GEORGE DANDIN

ANGÉLIQUE

(Clitandre'a.)

Hoşça kalın, artık gitme zamanı.

CLITANDRE

Ne? Bu kadar çabuk mu?

ANGÉLIQUE

Yeterince görüştük.

CLITANDRE

Ah madam sizinle ne kadar görüşsek yetmez bana, üstelik bu kadar kısacık bir sürede ihtiyacım olan tüm güzel sözleri bulmak kabil mi? Hissettiklerimi size tam anlatabilmek için günlerce konuşsam yine az. Söyleyeceklerimin şu kadarcığını bile söyleyemedim daha.

ANGÉLIQUE

Bir dahaki sefere daha fazlasını dinleriz.

CLITANDRE

Heyhat! Nasıl da can evimden vuruyorsunuz beni gitme vakti geldi diyerek... Şimdi beni nasıl bir derde salıp terk ediyorsunuz...

ANGÉLIQUE

Tekrar görüşmenin bir yolunu buluruz.

CLITANDRE

Evet, ama şimdi benim yanımdan ayrılıp kocanıza gideceksiniz. Bu düşünce mahvediyor beni. Kocaların sahip oldukları imtiyazlar candan seven bir âşığı nasıl acımasızca vurur, biliyor musunuz?

ANGÉLIQUE

Bu derece endişelenecek kadar zayıf mısınız siz? Her kocayı sevmek mümkün mü sanıyorsunuz? Başka çaremiz olmadığı için varıyoruz onlara. Gözleri maldan mülkten başka bir şey görmeyen anamızın babamızın sözünden çıkamıyoruz çünkü. Ama biz de o kocalara haddini bildiriyoruz haliyle. Layık olduklarından fazla bir değer vermek mi? Haydi canım siz de.

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Pespaye karılarımız bu işte.

CLITANDRE

Size aldıkları kocanın da nail olduğu şerefi hiç hak etmediğini söylemek gerek. Ne tuhaf bir beraberlik bu: Sizin gibi bir insan ve öyle bir adam!

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Zavallı kocalar, size reva gördükleri muamele bu işte!

CLITANDRE

Başka bir yazgıya layıksınız siz, buna şüphe yok. Tanrı sizi bir köylünün karısı olasınız diye yaratmamış.

GEORGE DANDIN

Dilerim senin karın olur da görürsün! Hemen ağız değiştirirdin o vakit. Girelim eve artık, yeter bu kadar.

(George Dandin eve girer ve kapıyı içeriden kapatır.)

6. Sahne

ANGÉLIQUE, CLITANDRE, CLAUDINE, LUBIN

CLAUDINE

Madam kocanızı çekiştirmek istiyorsanız elinizi çabuk tutun, çünkü geç oldu.

CLITANDRE

Ne kadar gaddarsın Claudine!

ANGÉLIQUE

(Clitandre'a.)

Claudine haklı, ayrılalım artık.

CLITANDRE

Öyle istiyorsunuz madem, razı olmaktan başka çare yok; ama hiç değilse şimdi yaşayacağım berbat anları düşünerek acıyın bana biraz.

ANGÉLIQUE

Hoşça kalın.

LUBIN

Claudine neredesin? Gel de iyi geceler diyeyim sana.

CLAUDINE

Git, haydi git, uzaktan da alıyorum selamını ve aynen iade ediyorum sana.

7. Sahne

ANGÉLIQUE, CLAUDINE

ANGÉLIQUE

Gürültü etmeden girelim içeri.

CLAUDINE

Kapı kapanmış.

ANGÉLIQUE

Anahtar var bende.

CLAUDINE

Sessizce açın bari.

ANGÉLIQUE

İçeriden sürgülenmiş, nasıl gireceğiz bilmiyorum.

CLAUDINE

Şurada yatan uşağı çağırın.

ANGÉLIQUE

Colin! Colin! Colin!

8. Sahne

GEORGE DANDIN, ANGÉLIQUE, CLAUDINE

GEORGE DANDIN

(Pencereden.)

Colin! Colin ha? Yakaladım sizi sayın eşim, ben uyurken kaçamak yapıyorsunuz demek! Sizi bu saatte dışarıda gördüğüme pek sevindim doğrusu.

ANGÉLIQUE

Ne olmuş? Serin gece havasına çıkıp biraz ferahlamakta ne kötülük var?

GEORGE DANDIN

Tabii ya, tam serinleyecek saat. Artık serinlemek mi demeli buna, kızışmak mı bilemedim edepsiz kadın. O züppeyle buluşmak için ne entrikalar çevirdiğinizden haberim var. Nasıl cilveleştiğinizi dinledi bu kulaklar ve kaçırmadı hiçbirini hakkımda döktürdüğünüz güzel dizelerin. Tesellim şu ki sonunda öcüm alınacak, anneniz ve babanız şikâyetlerimde ne denli haklı olduğuma bu kez inanacaklar, ne kadar ahlaksızca davrandığınızı görecekler. Adam gönderdim onlara, neredeyse burada olurlar.

ANGÉLIQUE

(Kendi kendine.)

Aman Tanrım!

CLAUDINE

Madam!

GEORGE DANDIN

Bu darbeyi beklemiyordunuz herhalde. Son gülen iyi gülermiş, kibirinizi yerle bir edecek ve numaralarınızı boşa çıkaracak deliller elimde artık. Şu ana kadar suçlamalarımı çürütmeyi, ebeveynlerinizin gözünü boyamayı ve ahlaksızlığınızı allayıp pullamayı başardınız. Her şeyi görüp söylesem de, öyle hünerlisiniz ki fendinize hep yenik düştüm ve hep buldunuz haklı çıkmanın bir yolunu, ama bu defa, şükürler olsun, her şey açığa çıkacak ve edepsizliğiniz gözler önüne serilecek.

ANGÉLIQUE

Rica ediyorum, lütfen kapıyı açtırın bana.

GEORGE DANDIN

Hayır, olmaz; çağırttığım kişilerin gelmesini beklemem lazım, onların sizi bu saatte dışarıda bulmalarını istiyorum. İsterseniz onlar gelinceye kadar bu işten yakayı sıyırmak için yeni bir çare düşünün, kaçamağınızı gizleyecek yollar icat edin, insanların gözünü boyayıp masum gözükmek için güzel bir hile bulun; gece gidilen bir kutsal ziyaretten veya yardımına koştuğunuz hamile bir arkadaşınızdan söz edin, bulun bir bahane de görelim.

ANGÉLIQUE

Hayır, sizden bir şey gizlemeye niyetim yok. Kendimi savunacak veya bir şeyleri inkâr edecek değilim, zaten her şeyi biliyorsunuz.

GEORGE DANDIN

Yolların kapalı olduğunu görüyorsunuz da ondan böyle konuşuyorsunuz, artık bu defa kolayca çürütemeyeceğim bir mazeret icat edemezsiniz...

ANGÉLIQUE

Evet, hatalı olduğumu itiraf ediyorum, şikâyet etmekte haklısınız, ama size yalvarıyorum şimdi, beni annemin babamın öfkesiyle karşı karşıya bırakmayın ve açtırın şu kapıyı.

GEORGE DANDIN

Emriniz olur hanımefendi.

ANGÉLIQUE

Kocacığım yalvarıyorum size.

GEORGE DANDIN

Vay, kocacığım ha? Şimdi kocacığım oldum, çünkü kapana kısıldığınızı düşünüyorsunuz. Hoşuma gitti bu durum doğrusu, bugüne kadar bana hiç böyle tatlı sözler etmemiştiniz.

ANGÉLIQUE

Size söz veriyorum, bir daha canınızı sıkacak hiçbir şey yapmayacağım, bir daha...

GEORGE DANDIN

Boş laf bunlar. Bu maceradan asla yenik çıkmak istemiyorum; yoldan çıkmışlığınızın tepeden tırnağa aydınlatılmasında fayda var.

ANGÉLIQUE

Merhamet edin, bırakın anlatayım. Bir dakikacık dinleyin beni.

GEORGE DANDIN

Söyleyin bakalım, neymiş?

ANGÉLIQUE

Size karşı kusurlu olduğum doğru, bunu bir kez daha itiraf ediyorum, bana hınçlanmakta haklısınız, siz uyurken dışarı çıktım, amacım sizin de bildiğiniz kişiyle buluşmaktı; ama bu hareketlerimi yaşıma verip mazur görebilirsiniz, henüz hiçbir şey yaşamamış, dünyayla yeni tanışan genç bir insanın taşkınlıkları deyip geçebilirsiniz; insanın hiçbir kötü niyet taşımadan kendini kaptırdığı serbestçe davranışlar bunlar, özünde hiçbir...

GEORGE DANDIN

Evet, siz söylediğinize göre iman edilip inanılması gereken hakikatler bunlar.

ANGÉLIQUE

Size karşı işlediğim suça mazeret aramıyorum, sadece tüm kalbimle af dilediğim bu hakaretimi unutmanızı, annemle babamın öfkeli suçlamalarının yaratacağı tatsızlıktan beni esirgemenizi rica ediyorum. Gönül zenginliği gösterip beni affederseniz, bu iyiliğinizi asla unutmam, kalbimi fethedebilir, anne babamın tüm gücünün ve evlilik bağlarının kalbimde size karşı yeşertemeyeceği hislerin doğmasını sağlayabilirsiniz; uzun lafın kısası, bu alicenaplığınız her türlü çapkınlıktan vazgeçmeme ve sadece size bağlanmama neden olur. Size söz veriyorum, artık dünyanın en iyi eşi olacağım, göreceksiniz; size öyle bir dostluk göstereceğim ki çok mutlu olacaksınız.

GEORGE DANDIN

Ah ah ah, timsah gözyaşları bunlar.

ANGÉLIQUE

Benden bu iyiliği esirgemeyin.

GEORGE DANDIN

Söz konusu bile olamaz, geri adım atmayacağım.

ANGÉLIQUE

Cömertliğinizi gösterin.

GEORGE DANDIN

Olmaz.

ANGÉLIQUE

Merhamet.

GEORGE DANDIN

Yok.

ANGÉLIQUE

Size tüm kalbimle yalvarıyorum.

GEORGE DANDIN

Hayır, hayır, hayır. Herkes sizin ne olduğunuzu görsün, rezilliğiniz ortaya çıksın istiyorum.

ANGÉLIQUE

Öyle olsun! Beni ümitsizliğe itmeyin, bu duruma düşürülmüş bir kadının her şeyi yapabilir, sizi uyarıyorum, öyle bir şey yaparım ki sonra pişman olursunuz.

GEORGE DANDIN

Acaba ne yaparmışsınız?

ANGÉLIQUE

Kalbim en uç kararları bile alabilir ve elimdeki gördüğünüz hançerle şuracıkta öldürürüm kendimi.

GEORGE DANDIN

Oh, pek güzel olur.

ANGÉLIQUE

Sizin için sandığınız kadar güzel olmaz. Aramızdaki sorunları ve bana durmadan yaşattığınız sıkıntıları herkes biliyor. Cesedimi bulduklarında, beni sizin öldürdüğünüzü düşünecekler. Ailem de böyle bir ölümü cezasız bırakacak insanlar değildir. Adli kovuşturmanın sunacağı tüm olanakları hınçlarının ateşiyle birleştirip en ağır cezayı almanız için ellerinden geleni artlarına koymayacaklardır. Ben de sizden intikamımı böyle alacağım. Böyle intikamlara başvuran ilk kişi olacağımı da sanmayın. Bizi en uç noktalara itme gaddarlığını gösterenleri mahvetmek için gözünü kırpmadan canına kıyan çok kadın görülmüştür.

GEORGE DANDIN

Aman yapmayın, insanlar kendilerini öldürmeyi pek düşünmüyorlar artık; bu işlerin modası çoktan geçti.

ANGÉLIQUE

Emin olun ki yaparım bunu; eğer kapıyı açtırmamakta inat ederseniz, yemin ediyorum ümitsizliğe itilen bir insanın nereye kadar gidebileceğini size birazdan gösteririm.

GEORGE DANDIN

Boş laf, palavra bunlar! Beni korkutmaya çalışıyorsunuz.

ANGÉLIQUE

Öyle olsun! Madem böyle gerekiyor, alın bakalım, ikimiz de memnun olalım, siz de şaka etmediğimi görün.

(Kendisini bıçaklıyormuş gibi yapar.)

Ah! Oldu işte! Dilerim intikamım istediğim gibi alınır ve buna sebep olan kişi bana zulmettiği kadar acımasız bir cezaya çarptırılır!

GEORGE DANDIN

Vay canına! Kurnazlığı, beni astırmak için intihar etmeye kadar vardırabilir mi? Bir mum alalım da gidip bakalım.

9. Sahne

ANGÉLIQUE, CLAUDINE

ANGÉLIQUE

(Claudine'e.)

Şişşşt! Sessiz ol! Kapının iki yanına gizlenelim hemen.

10. Sahne

ANGÉLIQUE ve CLAUDINE

tam George Dandin dışarı çıkarken içeri dalarlar

ve kapıyı içeriden sürgülerler;

GEORGE DANDIN *elinde bir mumla.*

GEORGE DANDIN

Bir kadın kötülüğü bu noktaya kadar vardırabilir mi?

(Tek başına, her tarafa baktıktan sonra.)

Kimsecikler yok. Tahmin etmiştim zaten. Edepsiz, ne duayla ne tehditle benden bir şey koparamayacağını anlayınca sıvışmış. Daha iyi, artık bu işin içinden hiç çıkamaz, annesiyle babası gelince ne halt ettiğini daha iyi görürler.

(İçeri girmek için evin kapısını iter.)

Şu işe bak, kapı kapanmış! Hey, kimse yok mu? Birisi kapıyı açsın bana hemen!

11. Sahne

ANGÉLIQUE ve CLAUDINE *pencerede;*

GEORGE DANDIN

ANGÉLIQUE

Aaa, sen misin? Nereden geliyorsun böyle serseri herif? Neredeyse güneş doğacak, insan bu vakitte mi gelir eve? Namuslu bir kocaya yakışır mı böyle bir hayat sürmek?

CLAUDINE

Bütün gece dışarılarda içip içip, zavallı bir genç kadını evde yapayalnız bırakmak olacak şey mi?

GEORGE DANDIN

Nasıl yani? Siz ne zaman...

ANGÉLIQUE

Git, git alçak adam, bıktım senin serseriliğinden, hiç zaman kaybetmeden anneme babama şikâyet edeceğim bu durumu.

GEORGE DANDIN

Ne? Hangi cesaretle...

12. Sahne

M. DE SOTENVILLE ve MME. DE SOTENVILLE

yataktan çıktıkları kıyafetle;

elinde bir fener taşıyarak;

ANGÉLIQUE ve CLAUDINE *pencerede;*

GEORGE DANDIN.

ANGÉLIQUE

(M. ve Mme. de Sotenville'e.)

Lütfen yaklaşın; dünyanın en büyük küstahlığına nasıl maruz kaldığımı görün de bana hak verin; şarap ve kıskançlık kocamın beynini öyle allak bullak etmiş ki ne dediğini ne yaptığını bilmez hale gelmiş. Öyle ki hiç işitilmedik, büyük bir rezalete tanık olasınız diye bir de tutmuş sizi çağırtmış. Görüyorsunuz işte, bütün gece onu bekledim, eve yeni geliyor. Ona kulak verirseniz, eminim benim için söylemediğini bırakmayacaktır; yok efendim, o uyurken ben yanından sıvışıp dışarılarda sürtmeye gitmişim de vesaire vesaire... Rüyasında görmüş herhalde, masal üstüne masal...

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Ne hınzır, ne mendebur bir karı bu!

CLAUDINE

Aynen öyle. Yok efendim, kendisi evin içindeymiş de biz dışarıdaymışız, bizi buna inandırmaya çalışıyor. Öyle çıldırmış ki aklını başına toplamak mümkün değil.

M. DE SOTENVILLE

Ne demek oluyor bütün bunlar?

MME. DE SOTENVILLE

Bir de adam yollayıp bizi çağırtıyorsunuz, bu ne saygısızlık, bu ne küstahlık?

GEORGE DANDIN

Asla...

ANGÉLIQUE

Hayır, baba. Böyle bir kocaya daha fazla tahammül edemeyeceğim, sabrım tükendi artık. Binbir hakaret etti bana burada.

M. DE SOTENVILLE

(George Dandin'e.)

İnsaf canım! Ne namussuz adammışınız siz!

CLAUDINE

Genç bir kadıncağıza böyle davranıldığını görmek insanın vicdanını sızlatıyor, Tanrım öcü alınmayacak mı bunun?

GEORGE DANDIN

Bir dakika beni...

M. DE SOTENVILLE

Haydi kesin artık, utançtan yerin dibine girmiş olmalıydınız çoktan.

GEORGE DANDIN

Bırakın da ben de bir çift söz edeyim.

ANGÉLIQUE

Dinleyin dinleyin, size de anlatsın masallarını.

GEORGE DANDIN

(Kendi kendine.)

Durum ümitsiz görünüyor.

CLAUDINE

Öyle içmiş ki laf dinleyecek hali yok; şarap kokusu bize kadar geldi.

GEORGE DANDIN

Sayın kayınpederim, size yemin ederim ki...

M. DE SOTENVILLE

Çekilin rica ederim, leş gibi şarap kokuyorsunuz.

GEORGE DANDIN

Madam, rica ediyorum...

MME. DE SOTENVILLE

Ayyy! Yaklaşmayın bana, nefesiniz feci kokuyor.

GEORGE DANDIN

(M. de Sotenville'e.)

Bir izin verin de size...

M. DE SOTENVILLE

Size çekilin diyorum, insan tahammül edemiyor.

GEORGE DANDIN

(Mme. de Sotenville'e.)

Lütfen izin verin de...

MME. DE SOTENVILLE

Bööö! Midemi kaldırıyorsunuz. Lütfen biraz uzaktan konuşun.

GEORGE DANDIN

Peki tamam, uzaktan konuşurum. Size yemin ediyorum evden dışarı adımımı atmadım, dışarı çıkan o.

ANGÉLIQUE

Söylememiş miydim ben size?

CLAUDINE

Şu haline bakın.

M. DE SOTENVILLE

(George Dandin'e.)

Haydi canım, alay etmeyin insanlarla. Kızım aşağı inin, buraya gelin.

13. Sahne

M. DE SOTENVILLE, MME. DE SOTENVILLE,

GEORGE DANDIN, COLIN

GEORGE DANDIN

Tanrı adına yemin ederim ki evdeydim ve...

M. DE SOTENVILLE

Susun, bu saçmalığa daha fazla katlanamam.

GEORGE DANDIN

Kafama yıldırımlar düşsün eğer...

M. DE SOTENVILLE

Kafanızı daha fazla çatlatmayın da karınızdan nasıl af dileyeceğinizi düşünün.

GEORGE DANDIN

Kim? Ben mi af dileyeceğim?

M. DE SOTENVILLE

Elbette, hem de hemen, buracıkta...

GEORGE DANDIN

Ne? Ben...

M. DE SOTENVILLE

İnsaf canım! Bir daha bana cevap verirseniz, bizimle alay etmenin ne demek olduğunu gösteririm size.

GEORGE DANDIN

Ah George Dandin, ah!

14. Sahne

M. DE SOTENVILLE, MME. DE SOTENVILLE,

ANGÉLIQUE, GEORGE DANDIN, CLAUDINE, COLIN

M. DE SOTENVILLE

Haydi gelin kızım, gelin de kocanız af dilesin sizden.

ANGÉLIQUE

Bütün o söylediklerini af mı edeceğim yani? Hayır baba, olmaz, dünyada yapamam bunu ve sizden rica ediyorum, artık bu kocadan ayırın beni, onunla daha fazla birlikte yaşayamam.

CLAUDINE

Tahammül etmeye imkân yok!

M. DE SOTENVILLE

Kızım böyle ayrılıklar büyük skandallara yol açar, siz ondan daha sağduyulu davranın, bu defalık da sabrediverin.

ANGÉLIQUE

Nasıl sabrederim böylesine aşağılandıktan sonra? Hayır baba, buna razı gelemem.

M. DE SOTENVILLE

Gelmelisiniz kızım, bunu ben emrediyorum size.

ANGÉLIQUE

Bu söz mühürlüyor ağzımı, sizin sözünüzden dışarı çıkamam.

CLAUDINE

Ne uysal kadın!

ANGÉLIQUE

Böyle hakaretleri unutmaya zorlanmak hiç hoş değil, ama bana ne denli acı gelirse gelsin itaat etmek zorundayım size.

CLAUDINE

Koyun gibi, zavallıcık!

M. DE SOTENVILLE

(Angélique'e.)

Yaklaşın.

ANGÉLIQUE

Bana ne yaptırırsanız yaptırın bir işe yaramayacak; göreceksiniz yarın her şey sil baştan tekrarlanacak.

M. DE SOTENVILLE

Bu işi bir düzene sokacağız.

(George Dandin'e.)

Haydi, diz çökün şimdi.

GEORGE DANDIN

Diz mi çökeyim?

M. DE SOTENVILLE

Evet diz çökün, hem de fazla gecikmeden.

GEORGE DANDIN

(Elinde mumla diz çöker, kendi kendine.)

Aman Tanrım!

(M. de Sotenville'e.)

Ne demeliyim?

M. DE SOTENVILLE

Madam, affetmenizi rica ediyorum...

GEORGE DANDIN

Madam, affetmenizi rica ediyorum...

M. DE SOTENVILLE

Yaptığım densizliği...

GEORGE DANDIN

Yaptığım densizliği...

(Kendi kendine.)

...sizinle evlenerek.

M. DE SOTENVILLE

Bundan sonra daha düzgün bir hayat süreceğime söz veriyorum.

GEORGE DANDIN

Bundan sonra daha düzgün bir hayat süreceğime söz veriyorum.

M. DE SOTENVILLE

(George Dandin'e.)

Bakın dikkatli olun, başka bir münasebetsizliğinize daha tahammül etmeyiz, ona göre.

MME. DE SOTENVILLE

Yemin ederim, eğer bu işler bir daha tekrarlanırsa karınıza ve onun anasına babasına saygı göstermeyi öğretirler size.

M. DE SOTENVILLE

Güneş doğuyor işte. Hoşça kalın.

(George Dandin'e.)

Evinize girin ve aklınızı başınıza toplayın.

(Mme. de Sotenville'e.)

Biz de aşkım gidip yatalım artık.

15. Sahne

GEORGE DANDIN

Ahh, ah! Bitti, vazgeçtim artık, çaresi yok bu işin. İnsan benim yaptığımı yapar, böyle kötü kalpli bir kadınla evlenirse, yapacağı en akıllıca iş, gidip kendini baş aşağı suya atmaktır.